Goforen lausunto

Asia: O 47/2026 vp Suomen ja Euroopan rooli avaruustoimialalla ja menestymisen tekijät

Goforen näkemyksen mukaan Suomen ja Euroopan menestys avaruustoimialalla edellyttää, että avaruus nähdään samanaikaisesti turvallisuuden ja huoltovarmuuden perustana, digitaalisena infrastruktuurina sekä kilpailukykyä luovana kasvualana. Avaruusinvestointien vaikuttavuus ei synny vain satelliittien ja järjestelmien rakentamisesta, vaan myös niitä tukevista ohjelmisto-, data-, integraatio- ja asiantuntijapalveluista sekä avaruusdatan hyödyntämisestä yhteiskunnan ja yritysten tarpeisiin. Suomen tulee edistää suomalaisten yritysten pääsyä eurooppalaisiin ohjelmiin, avaruusalan palveluvientiä ja toimivia sisämarkkinoita. Kotimaassa julkisen sektorin määrätietoinen palvelujen käyttö, kokeilut ja hankinnat voivat vahvistaa yritysten referenssejä ja kansainvälistymistä. Menestyksen edellytyksenä on lisäksi tutkimuksen, koulutuksen ja käytännön hankkeiden kautta kehittyvän osaamisen pitkäjänteinen vahvistaminen. Siksi avaruuspolitiikka on kytkettävä johdonmukaisesti myös turvallisuus-, teollisuus- ja kilpailukykypolitiikkaan.

1. Mitä yrityksenne tekee ja mitä asiakkaiden tai yhteiskunnan ongelmia se ratkaisee avaruustoimialalla?

Gofore on yksi Suomen merkittävistä digitaalisen transformaation asiantuntijayrityksistä. Avaruustoimialalla Gofore kehittää satelliittien ja muiden avaruusjärjestelmien ohjaus- ja kontrolliratkaisuja, satelliittidatan käsittely- ja hyödyntämisratkaisuja sekä tarjoaa avaruusalan toimijoille ohjelmisto-, järjestelmäintegraatio- ja asiantuntijapalveluja. Ratkaisumme tukevat avaruusjärjestelmien luotettavaa ja turvallista toimintaa sekä auttavat muuttamaan satelliittidatan yhteiskuntaa, elinkeinoelämää ja viranomaisia palvelevaksi tiedoksi. Näin Gofore edistää osaltaan kriittisten avaruuskyvykkyyksien kehittämistä, digitaalista huoltovarmuutta ja avaruusteknologian laajempaa hyödyntämistä.

2. Millä markkinoilla ja millaisessa kansainvälisessä kilpailutilanteessa toimitte?

Goforen avaruusliiketoiminnan asiakkaat sijaitsevat pääasiassa Euroopassa, mutta hankkeita toteutetaan myös Pohjois-Amerikassa. Euroopan institutionaalista markkinaa ohjaavat valtioiden avaruuspolitiikka, Euroopan avaruusjärjestön ohjelmat sekä Euroopan unionin ja sen virastojen, kuten EUMETSATin ja EUSPAn, hankinnat. Kaupallisella avaruussektorilla kilpailu on maailmanlaajuista, ja eurooppalaiset yritykset kilpailevat sekä keskenään että Euroopan ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Kilpailuasetelmaan

vaikuttavat erityisesti julkisten hankintojen ehdot, teknologinen suvereniteetti, turvallisuusvaatimukset ja eri maiden kansalliset panostukset. Eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyn kannalta on tärkeää, että julkisissa investoinneissa tunnistetaan avoimen kilpailun lisäksi kriittisten kyvykkyyksien, toimitusvarmuuden ja strategisen autonomian merkitys.

3. Mitkä ovat yrityksenne tärkeimmät kasvumahdollisuudet ja haasteet?

Avaruustoimialan investoinnit ovat kasvaneet merkittävästi viime vuosina. Kasvua vauhdittavat muuttunut geopoliittinen tilanne, yhteiskuntien riippuvuus avaruuspohjaisista palveluista sekä kiinnostus avaruusteknologian kaupallisiin ja yhteiskunnallisiin sovelluksiin. Goforen kannalta keskeiset kasvumahdollisuudet liittyvät puolustus- ja turvallisuussektorin avaruusratkaisuihin, kaukokartoitusdatan uusiin sovelluksiin sekä Euroopan unionin suuriin avaruusohjelmiin. Näissä kaikissa tarvitaan ohjelmistoja, järjestelmäintegraatiota, datan jalostamista ja turvallisia digitaalisia palveluja – eli osaamista, jota voidaan hyödyntää laajasti yksittäisten avaruushankkeiden ulkopuolellakin.

- **Kaupallinen avaruustoiminta, erityisesti puolustus- ja turvallisuussektorilla.** Puolustus- ja turvallisuusinvestointien kasvu kiihdyttää sellaisten avaruuskyvykkyyksien kehittämistä, joita tarvitaan muun muassa turvalliseen viestintään, tilannekuvaan, paikannukseen ja kriittisten järjestelmien toiminnan varmistamiseen. Valtioiden investoinnit avaavat suomalaisille yrityksille mahdollisuuksia osallistua eurooppalaisiin toimitusketjuihin ohjelmisto-, data-, integraatio- ja asiantuntijapalvelujen toimittajina. Goforen kannalta olennaista on päästä mukaan hankkeisiin riittävän varhaisessa vaiheessa ja rakentaa referenssejä yhteistyössä kotimaisten ja eurooppalaisten päätoimittajien kanssa.
- **Kaukokartoitusteknologian uudet sovellukset.** Satelliittidatan saatavuuden, ajantasaisuuden ja laadun arvioidaan paranevan merkittävästi tulevina vuosina, kun sekä kaupalliset että julkiset toimijat rakentavat uusia satelliitteja ja anturikyvykkyyksiä. Euroopan unioni jatkaa Copernicus-ohjelman kehittämistä, ja Suomessa toimivat esimerkiksi ICEYE ja Kuva Space osoittavat, että maassamme on kansainvälisesti kilpailukykyistä kaukokartoitusosaamista. Satelliittidatan määrän voimakas kasvu ei kuitenkaan itsessään synnytä vaikuttavuutta: data on yhdistettävä muihin tietolähteisiin ja jalostettava luotettaviksi, helppokäyttöisiksi palveluiksi. Goforen järjestelmäintegraatio-osaaminen sekä satelliittidatan käsittelyn ja digitaalisten palvelujen asiantuntemus luovat hyvän perustan tällaisille

ratkaisuille esimerkiksi julkishallinnon, liikenteen, ympäristön, turvallisuuden sekä rahoitus- ja vakuutusalan tarpeisiin.

- **EU:n suuret avaruushankkeet.** Euroopan unioni investoi merkittävästi satelliittipohjaisiin viestintä-, paikannus- ja turvallisuuskyvykkyyksiin. Tavoitteena on vahvistaa Euroopan turvallisuutta, kriisinkestävyyttä ja strategista autonomiaa sekä vähentää riippuvuutta Euroopan ulkopuolisista järjestelmistä. Esimerkkejä tästä kehityksestä ovat IRIS^2 ja LEO-PNT-hankkeet. Suomalaisille yrityksille nämä ohjelmat voivat avata merkittäviä mahdollisuuksia, jos hankintamallit mahdollistavat myös pk-yritysten ja erikoistuneiden asiantuntijayritysten osallistumisen ja jos jäsenvaltioiden osaaminen otetaan tasapuolisesti huomioon ohjelmien toteutuksessa.

Keskeisiä haasteita ovat suurten EU-ohjelmien hankintamallien ja aikataulujen epäselvyys, markkinoiden keskittyminen suurille päätoimittajille sekä uusien toimittajien korkea kynnys päästä mukaan kansainvälisiin toimitusketjuihin. Avaruushankkeille ovat lisäksi tyypillisiä pitkät myynti- ja kehityssyklit, vaativat laatu- ja turvallisuusvaatimukset sekä merkittävä tarve ennakkoinvestoinneille. Suomessa yritysten kasvua rajoittavat myös kotimarkkinan pienuus ja se, ettei julkinen sektori vielä hyödynnä avaruuspohjaisia palveluja kaikilta osin systemaattisesti. Näihin haasteisiin voidaan vastata pitkäjänteisellä ohjelmapolitiikalla, ennakoitavilla julkisilla hankinnoilla, kansainvälistymisen tuella sekä vahvistamalla yritysten mahdollisuuksia osallistua eurooppalaisiin konsortioihin.

4. Mitä Suomen tulisi tehdä, jotta suomalaiset avaruusalan yritykset voisivat kasvaa, kansainvälistyä ja houkutella investointeja?

Suomalaiset avaruusyritykset ovat menestyneet kansainvälisesti, mutta kasvua voidaan nopeuttaa vahvistamalla kotimarkkinaa ja tekemällä Suomesta avaruuspohjaisten ratkaisujen edelläkävijäkäyttäjä. Valtionhallinnon, kuntien ja muiden julkisten toimijoiden tulisi hyödyntää nykyistä järjestelmällisemmin satelliittidataa sekä paikannus- ja viestintäpalveluja esimerkiksi liikenteessä, ympäristön seurannassa, turvallisuudessa ja kriittisen infrastruktuurin valvonnassa. Julkiset hankinnat, kokeilut ja pitkäjänteiset palvelusopimukset voivat tarjota yrityksille ensimmäisiä referenssejä ja tukea ratkaisujen tuotteistamista kansainvälisille markkinoille. Samalla Suomen tulee turvata kilpailukykyinen tutkimus-, koulutus- ja innovaatiorahoitus, tukea yritysten osallistumista ESA:n ja EU:n ohjelmiin sekä helpottaa kasvuyritysten pääsyä pääomien ja kansainvälisten kumppanuuksien piiriin. Toimien vaikuttavuus edellyttää hallinnonalat ylittävää koordinaatiota ja selkeitä kansallisia painopisteitä.

5. Mitä toivotte Suomen EU:n avaruuspolitiikalta?

Suomen tulee edistää EU:ssa pitkäjänteistä ja ennakoitavaa avaruuspolitiikkaa. Suuret avaruusjärjestelmät edellyttävät vuosien kehitystyötä, merkittäviä investointeja ja pysyvää osaamispohjaa, minkä vuoksi ohjelmien tavoitteiden, rahoituksen ja hankintaperiaatteiden on oltava yritysten näkökulmasta riittävän vakaita ja ennakoitavia.

Suomen tulee puolustaa EU:n avaruuspolitiikassa suomalaisen ja koko eurooppalaisen osaamisen tasapuolista hyödyntämistä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että hankintamallit tarjoavat osallistumismahdollisuuksia myös pienempien jäsenvaltioiden yrityksille, pk-yrityksille ja erikoistuneille asiantuntijatoimijoille sekä tukevat kilpailun, toimitusvarmuuden ja eurooppalaisen teknologisen suvereniteetin vahvistamista.

Suomen tulee edistää EU:ssa myös avaruusalan palvelujen sisämarkkinoita. Ohjelmien hankinnoissa mahdollisuuksia on avattava laite- ja järjestelmätoimitusten lisäksi ohjelmisto-, data-, integraatio- ja asiantuntijapalveluille, jotta suomalainen osaaminen voi päästä osaksi eurooppalaisia arvoketjuja. Samalla Suomen tulee nostaa esiin rajat ylittävää palvelumyyntiä vaikeuttavat verotukselliset ja työlainsäädännölliset esteet sekä edistää niiden selkeyttämistä EU-tasolla. Näin eurooppalaiset avaruusinvestoinnit tukisivat myös palveluvientiä eivätkä ainoastaan järjestelmien rakentamista.

Avaruuspolitiikkaa ei tule käsitellä yksinomaan tutkimus- ja innovaatiopolitiikan osana. Avaruusjärjestelmät ovat yhä keskeisempi osa turvallisuutta, huoltovarmuutta, liikennettä, viestintää ja yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria. Suomen EU-vaikuttamisessa avaruuspolitiikka tulee siksi kytkeä johdonmukaisesti myös turvallisuus-, puolustus-, teollisuus-, data- ja kilpailukykypolitiikkaan.

6. Mikä on Suomen sellainen erityinen vahvuus avaruustoiminnassa, jonka varaan Suomen kansainvälistä roolia kannattaisi rakentaa?

Suomen erityinen vahvuus on kyky yhdistää korkeatasoinen teknologiaosaaminen, ketterä yhteistyö sekä pohjoisten olosuhteiden tarjoama toimintaympäristö. Tämä vahvuus ei kuitenkaan säily ilman pitkäjänteistä osaamisen kehittämistä. Suomen on varmistettava, että koulutus, tutkimus ja yritysten kyvykkyyksien kehittäminen vastaavat avaruusjärjestelmien, ohjelmistojen, datan hyödyntämisen, turvallisuuden ja uusien palvelujen nopeasti muuttuviin tarpeisiin. Koulutuksen, tutkimuksen, viranomaisten ja teollisuuden muodostama avaruusekosysteemi on kokoaan vaikuttavampi ja mahdollistaa osaamisen nopean siirtymisen tutkimuksesta käytännön sovelluksiin. Pohjoinen sijainti tukee satelliittien maa-asematoimintaa ja tarjoaa vaativan testiympäristön

avaruuspohjaisille palveluille. Lisäksi Suomessa viranomaisten, tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyö on sujuvaa, mikä helpottaa uusien teknologioiden kokeilua ja käyttöönottoa. Suomen kansainvälistä roolia kannattaa rakentaa tämän kokonaisuuden varaan: Suomi voi profiloitua maana, joka kehittää osaamistaan ennakoivasti ja muuttaa sen luotettaviksi, turvallisiksi ja yhteiskunnallisesti hyödyllisiksi avaruusratkaisuiksi.

7. Mitkä teemat Suomen tulisi nostaa vuonna 2028 EISC (European Interparliamentary Space Conference)-puheenjohtajuuskaudellaan eurooppalaiseen keskusteluun? Mikä voisi olla Suomen oma avaruusalan viesti Euroopalle vuonna 2028? Millainen EISC 2028-konferenssi olisi suomalaiselle avaruussektorille aidosti hyödyllinen?

Suomen viesti Euroopalle vuonna 2028 voisi olla, että avaruus on nähtävä samanaikaisesti turvallisuuden perustana, digitaalisena infrastruktuurina ja kilpailukykyä luovana kasvualana. Tätä viestiä tukisivat EISC-puheenjohtajuuskaudella kolme toisiaan täydentävää teemaa: avaruusjärjestelmien merkitys Euroopan turvallisuudelle ja kriisinkestävyydelle, avaruusdatan muuttaminen yhteiskunnallisiksi ja kaupallisiksi palveluiksi sekä toimivien eurooppalaisten sisämarkkinoiden rakentaminen avaruusalan yrityksille. Avaruusliiketoiminta on luonteeltaan monikansallista, ja palveluja tuotetaan usein usean jäsenvaltion muodostamissa verkostoissa. Kasvua vaikeuttavat kuitenkin edelleen rajat ylittävään palvelumyyntiin liittyvät verotukselliset ja työlainsäädännölliset esteet, kuten kaksinkertaisen verotuksen riskit sekä konsultointi- ja asiantuntijapalvelujen myyntiin liittyvät kansalliset rajoitteet. Suomalaiselle avaruussektorille aidosti hyödyllinen EISC 2028 kokoaisi parlamentaarikot, viranomaiset, tutkimuksen, avaruusalan yritykset ja avaruuspalvelujen käyttäjätoimialat keskustelemaan konkreettisista sääntely-, hankinta- ja sisämarkkinaratkaisuista. Konferenssin tulisi tuottaa yhteisiä eurooppalaisia jatkotoimia eikä jäädä yleisen tason teknologiaesittelyksi.